

NEWSLETTER

PROJEKT: POSÍLENÍ METROPOLITNÍ SPOLUPRÁCE A ŘÍZENÍ VE STŘEDNÍ EVROPĚ

V TOMTO VYDÁNÍ SE DOZVÍTE O:

- projektu MECOG-CE.
- zahájení projektu v Brně.
- 44 příkladech dobré praxe ve 14 tematických oblastech.
- výzvách a příležitostech pro metropolitní oblasti ve střední Evropě.

MEZINÁRODNÍ PROJEKT MECOG-CE BYL ZAHÁJEN V BRNĚ

Zástupci evropských metropolitních oblastí, univerzit a významných institucí se setkali ve dnech 30.-31. května 2023 v Brně. Oficiálně zahájili projekt MECOG-CE (Posílení metropolitní spolupráce a řízení ve střední Evropě), který je podpořen z programu Interreg Central Europe. Město Brno je jako první město v České republice jeho vedoucím partnerem.

44 PŘÍKLADŮ DOBRÉ PRAXE VE 14 TEMATICKÝCH OBLASTECH. VE VARŠAVĚ ODDARTOVALA DALŠÍ FÁZE PROJEKTU MECOG-CE.

Projekt MECOG-CE, který se zaměřuje na posilování metropolitní spolupráce a řízení ve střední Evropě, dosáhl na druhém mezinárodním setkání konaném ve dnech 19. a 20. října 2023 ve Varšavě dalšího milníku.

Na tomto setkání se konsorcium zabývalo dvěma významnými aktivitami, které se zaměřují na nalezení nejlepších nástrojů a příkladů dobré praxe a vytvoření Společné metropolitní vize.

Výzvy a příležitosti pro metropolitní oblasti ve střední Evropě

Tematické výzvy

SPOLEČNÉ

- Klimatická změna,
- Udržitelná mobilita,
- Suburbanizace a rozšiřování měst,
- Populační změny,
- Zajištění dodávek energií.

ROZDÍLNÉ

- Rozdíly v narativu výzev vychází z místního a národního kontextu,
- Respondenti z Česka a Polska zdůrazňují reindustrializaci a ekonomickou transformaci,
- Respondenti z Německa a Itálie upozorňují na potřebu zelené transformace.

Výzvy

Procedurální výzvy

SPOLEČNÉ

- Odlišné typy obcí v metropolitních oblastech a jejich řízení/organizace,
- Roztříštěnost administrativní struktury,
- Nedostatek kompetencí a nástrojů pro plánování na metropolitní úrovni,
- Chybějící uznání přidané hodnoty metropolitní dimenze.

ROZDÍLNÉ

- Většina českých a polských respondentů uvádí absenci etablovaného institucionálního rámce pro spolupráci a nedostatečnou podporu metropolitní spolupráce ze strany národních orgánů,
- Němečtí a italské respondenty zdůrazňují aktivity, které by optimalizovaly stávající struktury a praktiky řízení.

Příležitosti

- Příznivé nastavení evropských nástrojů a politik, jako je ITI (Integrované územní investice), Nová lipská charta, Územní agenda 2030,
- Jednotnější narativ o metropolitní dimenzi v oficiálních evropských a mezinárodních politikách,

- Rozvoj metropolitní spolupráce v praxi demonstrující přínosy pro obce a další metropolitní aktéry,
- Zapojení do metropolitních sítí a projektů pro výměnu zkušeností,
- Propagace příkladů dobré praxe ukazující přínosy metropolitní spolupráce.

VÝZVY A PŘÍLEŽITOSTI PRO METROPOLITNÍ OBLASTI VE STŘEDNÍ EVROPĚ

Článek informuje o současných výzvách a příležitostech, kterým čelí metropolitní oblasti ve střední Evropě, a shrnuje poznatky ze studie nazvané „Identifikace výzev specifických pro středoevropské metropolitní oblasti“, kterou vypracovala Univerzita Karlova jako partner projektu MECOG-CE. Cílem studie bylo analyzovat přítomnost metropolitní dimenze v evropských a mezinárodních strategických dokumentech a identifikovat postoj středoevropských metropolitních oblastí, pokud jde o současné výzvy a příležitosti vztahující se k metropolitnímu rozvoji, řízení, plánování a spolupráci. Závěry, které vyplynuly z dotazníků a skupinových diskusí s projektovými partnery, mají pomoci při transformaci středoevropských metropolitních oblastí na centra strategického rozvoje, řízení a spolupráce.

NEJEDNOTNÉ POJETÍ METROPOLITNÍ DIMENZE V EVROPSKÝCH A MEZINÁRODNÍCH DOKUMENTECH

Koncept „metropolitního“ rozvoje, řízení nebo spolupráce je v evropských a mezinárodních strategických a politických dokumentech zmiňován zřídka, a jeho používání je tedy **roztříštěné**.

Ačkoliv se v diskusích o městských a regionálních politikách důraz kladený na metropolitní dimenzi zvyšuje, v praxi se prozatím **ne-daří prosadit významné změny**. Přestože je důležitost metropolitních oblastí známá, **chybí systematický a konzistentní přístup**. Je potřeba **implementovat jednoznačný a ucelený narativ o metropolitní problematice** v evropských strategických a politických dokumentech.

SPOLEČNÉ TEMATICKÉ VÝZVY A REGIONÁLNÍ ODLIŠNOSTI

Středoevropské metropolitní oblasti čelí **společným tematickým výzvám**, jako je klimatická změna, zajištění dodávek energií, udržitelná mobilita, populační změna, suburbanizace a rozšiřo-

vání měst. **Regionální výklady těchto výzev se však liší**. Metropolitní oblasti z Česka a Polska často zmiňují výzvy související s **reindustrializací a ekonomickou transformací**, zatímco metropolitní oblasti z Německa a Itálie spojují tuto ekonomickou transformaci spíše s **potřebou zelené transformace**.

PROCESNÍ VÝZVY V METROPOLITNÍ SPOLUPRÁCI A ŘÍZENÍ

Procesní výzvy jsou vesměs společné pro všechny metropolitní oblasti. Jedná se například o spolupráci s odlišnými typy obcí v metropolitních územích, administrativní roztříštěnost, nedostatek formálních plánovacích nástrojů, komplexní tematické priority a nedostatečné kompetence k řešení metropolitních výzev. Opět je vidět **odlišná zkušenost a postoje k těmto výzvám** ve středoevropském prostoru. Čeští a polští respondenti, s výjimkou Metropole Horní Slezsko-Zagłębie (GZM), vyzdvihovali **absenci zavedeného institucionálního rámce** pro spolupráci, či **nedostatečnou podporu** metropolitní spolupráce **ze strany**

národních orgánů. Němečtí a italské respondenty kladli velký důraz na potřebu aktivit, které by **i optimalizovaly stávající struktury a praktiky řízení**.

PŘÍLEŽITOSTI METROPOLITNÍ DIMENZE

Příležitosti k posílení metropolitní dimenze úzce souvisejí s **výhodami**, které přináší etablované evropské nástroje a politiky, jako je ITI (Integrované územní investice), Nová lipská charta a Územní agenda 2030.

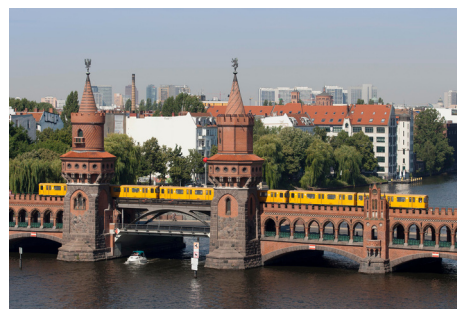
Klíčová příležitost spočívá v rozvoji samotné metropolitní spolupráce, která může **demonstrovat přínosy synergií** mezi obcemi a dalšími metropolitními aktéry. Za ideální pro **prezentaci úspěšných řešení** se považují oblasti, jako jsou územní plánování, mobilita, ekologická témata nebo sdílené služby jako odpadové hospodářství. **Zapojení do metropolitních sítí a projektů**, zaměřených na výměnu zkušeností, kromě toho sehrává **stěžejní roli** při podpoře metropolitního rozměru a posilování vlivu metropolitních oblastí ve veřejných politikách.

DALŠÍ KROK: SPOLEČNÁ METROPOLITNÍ VIZE

Studie výzev a příležitostí v rámci projektu MECOG-CE slouží jako proces výměny poznatků, který podporuje společné porozumění metropolitním výzvám a příleži-

tostem. Informace v ní shromážděné budou sloužit pro formulaci **Společné metropolitní vize**. Tato vize bude dokumentem k prosazování politiky a bude **představovat postoj partnerů MECOG-CE** k podpoře metropolitního rozměru ve veřejných politikách.

SHRNUTÍ

Analýza identifikovala **nejednoznačné zachycení metropolitní dimenze** v rámci evropských a mezinárodních dokumentů a zdůrazňuje naléhavou **potřebu soudržnějšího přístupu**. Středoevropské metropolitní oblasti se potýkají se **společnými tematickými výzvami**, jakými jsou klimatická změna, zajištění dostatečných dodávek energií, udržitelná mobilita, populační změna, suburbanizace a rozšiřování měst, přičemž lze identifi-

kovat určité **regionální rozdíly**. **Procesní výzvy**, jako je administrativní roztržičnost a absence formálních plánovacích nástrojů, jsou společné všem metropolitním oblastem, ale některé potřeby jsou specifické a založené na rozdílné zkušenosti s metropolitní spoluprací. **Příležitosti k posílení metropolitního rozměru** závisí na příznivých evropských nástrojích, rozvoji metropolitní spolupráce, zapojení do sítí a iniciativ pro sdílení poznatků a propagaci

nejlepších řešení. Tato výměna zkušeností napomůže formulaci **Společné metropolitní vize**, stěžejního dokumentu pro prosazování metropolitní agendy. Podporou společného porozumění a spolupráce usilujeme o **nasměrování středoevropských metropolitních oblastí** k tomu, aby se staly prosperujícími centry metropolitního rozvoje.

44 PŘÍKLADŮ DOBRÉ PRAXE VE 14 TEMATICKÝCH OBLASTECH. VE VARŠAVĚ ODBĚHLO DALŠÍ FÁZE PROJEKTU MECOG-CE!

Projekt MECOG-CE dosáhl na druhém mezinárodním setkání konaném ve dnech 19. a 20. října 2023 ve Varšavě dalšího milníku. Na tomto setkání se projektové konsorcium zabývalo dvěma významnými aktivitami zaměřujícími se na nalezení nejlepších nástrojů a příkladů dobré praxe a vytvoření Společné metropolitní vize.

SDÍLENÉ VÝZVY: SPOLEČNÁ VIZE PRO STŘEDOEVROPSKÉ METROPOLITNÍ OBLASTI

Univerzita Karlova, projektový partner a jeden z vedoucích pracovníků balíčku 1, představila první odevzdaný výstup, který identifikoval **výzvy specifické pro středoevropské metropolitní oblasti**. Mezi významné výzvy patří změna klimatu, udržitelná mobilita, suburbanizace, rozrůstání měst, změna populace a dodávky energie. Partneři diskutovali o výstupech tohoto dokumentu ve vztahu k dalším částem projektu, kterým je vytvoření **Společné metropolitní vize**. Projektové konsorcium se

zapojilo do plodné diskuse o **přínosech a výhodách metropolitní spolupráce a potřebách metropolitních oblastí**, pokud jde o posilování jejich postavení na národní a evropské úrovni. Společná metropolitní vize bude sloužit jako dokument k prosazování a zdůraznění významu metropolitních oblastí a metropolitní spolupráce.

IDENTIFIKACE NEJLEPŠÍCH PŘÍKLADŮ DOBRÉ PRAXE PRO SILNĚJŠÍ METROPOLITNÍ SPOLUPRÁCI VE STŘEDNÍ EVROPĚ

Slezská univerzita v Katovicích, také projektový partner a druhá vedoucí instituce pracovního ba-

líčku 1, následně představila fundované shrnutí analýzy **nejlepších nástrojů a příkladů dobré praxe pro posilování metropolitní spolupráce a řízení v metropolitních oblastech jednotlivých partnerů**. Ukázalo se, že nejčastějšími oblastmi jsou doprava, vzdělávání, prostorové plánování, regionální rozvoj a řízení metropolitních oblastí. Tato analýza posloužila jako základ pro další části setkání. Během workshopu každý partner prezentoval až pět nejlepších příkladů dobré praxe ze své metropolitní oblasti. **Bylo identifikováno celkem 44 příkladů**, které poslouží jako východisko pro další aktivity.

Tyto nejlepší nástroje a příklady dobré praxe zahrnují např.:

- různé finanční nástroje pro rozvoj metropolitních oblastí,
- integrované dopravní systémy,
- plány využití nábřeží,
- potravinové oblasti,
- strategické plány,
- několik nástrojů pro širší zapojení různých aktérů v rámci dané oblasti a další.

Tyto nástroje podporují efektivnější spolupráci v metropolitních oblastech. Katalog všech nejlepších nástrojů a příkladů dobré praxe bude představen v dubnu 2024.

Po zevrubné diskusi o analyzovaných nejlepších nástrojích a příkladech dobré praxe byly

do užšího seznamu zařazeny ty, které mají **vyšší potenciál přenositelnosti v rámci rozvoje společných akcí a nových řešení**. Po varšavském setkání každý partner uspořádá setkání se svými regionálními aktéry, aby tyto nejlepší příklady dobré praxe a nástroje z užšího seznamu prodiskutovali a vybrali ty, u nichž preferují, aby byly prostudovány a realizovány v dalších fázích projektu (ve spojení s pilotními akcemi a novými řešeními).

CO DÁL? MÍŘÍME K PILOTNÍM AKCÍM A NOVÝM ŘEŠENÍM

Projektové setkání znamenalo také zahájení pracovního balíčku 2. Vedoucí partner, město Brno,

navrhl osnovu, agendu a nezbytné kroky druhého pracovního balíčku. Byl představen plán a obsah jeho výstupů. Vedoucí pracovního balíčku také představil proces **formování study clusterů**, které budou poté **vyvíjet společné akce a nová řešení**. Study clusterly budou vycházet z identifikovaných a vybraných nejlepších příkladů dobré praxe a nástrojů.

Druhé mezinárodní setkání projektu ve Varšavě podpořilo spolupráci a dialog mezi partnery, což představuje důležitý základ pro dosažení cíle projektu - **posilování metropolitní spolupráce a řízení**.

O PROJEKTU MECOG-CE

Cílem projektu je posílení metropolitní spolupráce a řízení ve střední Evropě v partnerských metropolitních oblastech. Záměrem projektu je najít nejlepší nástroje, postupy a příklady dobré praxe pro posílení metropolitní spolupráce a řízení ve střední Evropě a aplikovat je v metropolitních oblastech směrem k posílení integrovaného metropolitního strategického a územního rozvoje.

Způsob práce spočívá v intenzivní spolupráci jednotlivých partnerských měst, výzkumných expertů a zástupců mezinárodních sítí. Spolupráce probíhá na základě mezinárodních setkání, které mají za cíl sdílet dobrou praxi. První dvě setkání partnerů již proběhla, a to v Brně a Varšavě.

Součástí projektu jsou partneři z řad měst, metropolitních oblastí či výzkumných institucí.

Jedná se o:

- Město Brno (Brněnská metropolitní oblast),
- Město Varšava,
- Město Ostrava,
- Metropolitní oblast Stuttgart,
- Metropolitní oblast Berlín-Brandenburg,
- Metropolitní město Turín,
- Karlova univerzita,
- Slezská univerzita v Katovicích,
- Metropolitní výzkumný institut.

Na projektu se také podílejí i přidružení partneři, a to:

- Metropolitní město Milán,
- Hornoslezská metropolitní oblast,
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR,
- Unie polských metropolí,
- Eurocities,
- METREX.

PRŮBĚH PROJEKTU JE ROZDĚLEN DO TŘÍ ČÁSTÍ:

1. V rámci probíhající první části bude nejprve partnery shrnutý **současný status-quo metropolitní spolupráce a řízení** v partnerských městech a následně budou **identifikovány nejlepší nástroje / příklady dobré praxe**, které lze v rámci jejich fungování sdílet a aplikovat na ostatní města a metropolitní oblasti.

Zároveň dojde k **identifikaci nových nástrojů**, kterými lze prohlubovat metropolitní spolupráci a řízení (inspirace z jiných částí Evropy).

2. Na základě vybraných nástrojů a příkladů dobré praxe vytvoří partneři v druhé části projektu “učící klastry”, jejichž hlavním cílem bude **prohlubovat sdílení zkušeností s implementací, řízením a přenositelností** těchto nástrojů. Součástí budou i tzv. pilotní akce, které slouží k odzkoušení vybraných nástrojů a metod v praxi. Partneři během této části navrhnou nová řešení v rámci jednotlivých klastrů a vybraných nástrojů.

3. Třetí část se bude zaměřovat na hlavní cíl spolupráce partnerů, a to tvorbu **Strategie pro posilování metropolitní spolupráce a řízení** v rámci střední Evropy a vytvoření **akčních plánů pro jednotlivé města a metropolitní oblasti**.

Součástí projektu bude i tvorba pozičních dokumentů směrem k evropské úrovni, reflektující postavení metropolitních oblastí a měst a jejich výzev (v souvislosti se strategickými evropskými dokumenty). Zároveň bude vytvořena obecná **přenositelná metodika posilování metropolitní spolupráce a řízení**, která bude následně sdílena dalším městům v rámci střední Evropy.

ROZPOČET PROJEKTU

Projekt má během tří let předpokládaný rozpočet ve výši 1,647 milionu eur (necelých 40 milionů Kč), kdy 80 % z této částky bude spolufinancováno z **Evropského fondu pro regionální rozvoj** a 5 % prostřednictvím státní dotace.

Interreg
CENTRAL EUROPE

Co-funded by
the European Union

MECOG-CE

PROJEKT MECOG-CE BYL ZAHÁJEN V BRNĚ

Zástupci evropských metropolitních oblastí, univerzit a významných institucí se setkali ve dnech 30.-31. května 2023 v Brně. Oficiálně zahájili projekt MECOG-CE (Posílení metropolitní spolupráce a řízení ve střední Evropě), který je podpořen z programu Interreg Central Europe a město Brno je jako první město v České republice jeho vedoucím partnerem.

Projekt MECOG-CE se bude zabývat **posilováním metropolitní spolupráce a řízení ve střední Evropě**. Je rozdělen do tří období.

Během prvního období se zaměří na **mapování současného stavu** v územním a strategickém plánování v Evropě. Následně dojde k **identifikaci nejlepších nástrojů a postupů** pro posílení metropolitní spolupráce a řízení a jejich **zavedení do praxe** zúčastněných měst a metropolitních oblastí.

„Brno dlouhodobě hraje roli **iniciátora a facilitátora problematiky metropolitní spolupráce** v České republice a jsem ráda, že se stále více dostáváme i na evropskou mapu. Město Brno je poprvé vedoucím partnerem takového projektu a tuto příležitost chceme plně využít. Rádi bychom prostřednictvím jeho výsledků apelovali na změnu

evropských a národních politik,“ řekla primátorka města Brna Markéta Vaňková.

„Pevně věřím, že se nám během projektu podaří **najít nejlepší nástroje a příklady dobré praxe metropolitní spolupráce a správy** a přenést je do našich metropolitních oblastí. To vše s cílem zvýšit kvalitu života našich občanů,“ doplnil zastupitel města Brna pro oblast strategického rozvoje, metropolitní spolupráce a integrovaných územních investic Martin Příborský, který úvodní setkání zahájil.

Setkání se zúčastnilo 30 zástupců projektových partnerů. Zazněly zde **příspěvky odborníků na metropolitní problematiku**, kteří účastníky provedli **historií vývoje metropolitní spolupráce** v jejich oblastech a ve střední Evropě. Účastníci byli seznámeni se způso-

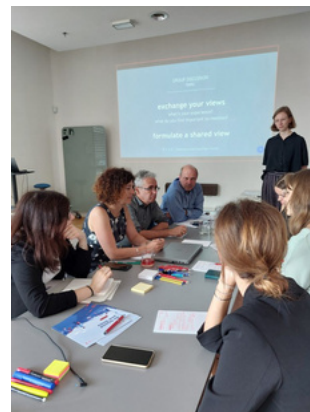
bem práce v průběhu následujících let i se základními organizačními aspekty, které je nutné v rámci tak rozsáhlého projektu dodržovat.

V průběhu setkání se uskutečnily dva workshopy pod vedením Karlovy univerzity a Slezské univerzity, během nichž si členové projektového konsorcia vyměňovali informace ohledně **výzev a příležitostí spolupráce měst s okolními obcemi**. Ty největší souvisí s adaptací na klimatickou změnu, zajištěním udržitelné mobility a nastavením formální spolupráce mezi městem a obcemi v jeho okolí zajišťujícím co největší míru participace. Úkolem partnerů projektu je nyní **zmapovat stávající situaci a identifikovat nejlepší nástroje / příklady dobré praxe** a následně v rámci menších výzkumných týmů zkoumat přenositelnost těchto

nástrojů do jejich metropolitních oblastí. Součástí spolupráce jsou i tzv. pilotní akce, které slouží k odzkoušení vybraných nástrojů a metod v praxi. Projekt zároveň přispěje k šíření informací o met-

ropolitní problematice směrem k evropským institucím a národním orgánům reflektujícím důležitost metropolitní dimenze. Projekt bude trvat do jara 2026.

Strengthening metropolitan governance

Urban and rural regions are growing closer together across central Europe. As a result, the focus of spatial planning moved up to the level of metropolitan regions, which include commuter belts around cities. But cooperation between a city and its hinterland often remains challenging. The MECOG-CE project overcomes this by connecting eight metropolitan regions in central Europe that identify, test and share good governance tools.

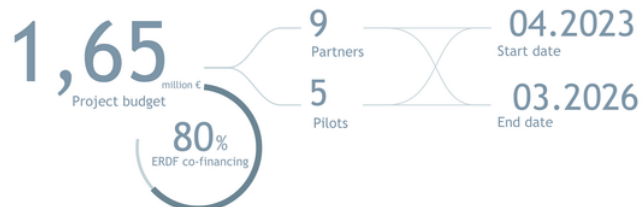
interreg-central.eu/projects/mecog-ce

Interreg
CENTRAL EUROPE

Co-funded by
the European Union

MECOG-CE

Projekt má oficiální internetovou stránku, která je vedena v angličtině:
<https://www.interreg-central.eu/projects/mecog-ce/>

Projekt má dále vlastní profil na sociální síti LinkedIn, který můžete sledovat:
[#mecog-ce](https://www.linkedin.com/company/mecog-ce/)